

Druk nr 2041

Warszawa, 25 października 2017 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Komisja do Spraw Petycji
BKSP-020-7-2017

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja do Spraw Petycji
wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został
upoważniony poseł Grzegorz Raniewicz.

Przewodniczący Komisji

(-) Sławomir Jan Piechota

USTAWA

z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych
oraz ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego

Art. 1.

W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2017 r. poz. 912) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przyjęcie zwłok do pochowania na cmentarz następuje po przedstawieniu dokumentów określonych w ust. 1a albo w art. 11 ust. 4b i 9.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Pochówek dziecka martwo urodzonego następuje na podstawie:

- 1) okazanego administracji cmentarza odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka, które urodziło się martwe – w przypadku dziecka martwo urodzonego, którego płeć została ustalona;
- 2) przedłożonej administracji cmentarza karty martwego urodzenia bez ustalonej płci - w przypadku dziecka martwo urodzonego bez ustalonej płci.”;

2) w art. 11:

a) ust. 5a otrzymuje brzmienie:

„5a. W przypadku dziecka martwo urodzonego, karty zgonu nie sporządza się.”,

b) po ust. 5a dodaje się ust. 5aa – 5ac w brzmieniu:

„5aa. Karta martwego urodzenia bez ustalonej płci jest sporządzana w formie papierowej i wydawana w dwóch egzemplarzach, przez podmiot wykonujący działalność leczniczą, na wniosek matki lub ojca dziecka. Karta może być wydana także na wniosek innych osób, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt

1 - 5. Karty martwego urodzenia bez ustalonej płci nie przekazuje się kierownikowi urzędu stanu cywilnego.

5ab. Karta martwego urodzenia bez ustalonej płci zawiera:

- 1) nazwisko, imię (imiona), nazwisko rodowe, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL matki dziecka, jeżeli został nadany;
- 2) miejsce, datę i godzinę urodzenia dziecka;
- 3) informację, że dziecko urodziło się martwe i że płeć dziecka nie została ustalona.

5ac. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty martwego urodzenia bez ustalonej płci, uwzględniając przejrzystość i kompletność wymaganych danych.”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2064) w art. 54 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Karta martwego urodzenia zawiera dane wymagane w karcie urodzenia oraz informację, że dziecko urodziło się martwe. Kartę martwego urodzenia przekazuje się kierownikowi urzędu stanu cywilnego w terminie jednego dnia od dnia jej sporządzenia. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie płci dziecka, karty martwego urodzenia nie sporządza się.”.

Art. 3.

1. Karta martwego urodzenia bez ustalonej płci jest sporządzana i wydawana także jeżeli martwe urodzenie nastąpiło w okresie 2 miesięcy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy a wniosek o wydanie tej karty został złożony w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.
2. Pochówek dzieci martwo urodzonych przed dniem 1 stycznia 2018 r. może nastąpić na podstawie przepisów dotychczasowych, jeżeli karta zgonu została sporządzona przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projektowana ustawa jest reakcją Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP na petycję skierowaną do Sejmu przez p. Pawła Baczyńskiego, którą Komisja uznała za zasadną.

Autor petycji zwrócił uwagę na fakt, że wprawdzie rodzice urodzonego martwego dziecka mogą ubiegać się o zasiłek pogrzebowy oraz o urlop macierzyński, jednak w praktyce, w pewnych sytuacjach, jest to niemożliwe lub bardzo utrudnione. Aby uzyskać te świadczenia wymagane jest przedłożenie odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka o ustalonej płci, które urodziło się martwe. Akt urodzenia jest sporządzany przez kierowników urzędów stanu cywilnego na podstawie karty urodzenia (w tym wypadku karty martwego urodzenia). Gdy taka karta nie zostanie sporządzona i przekazana do urzędu stanu cywilnego – nie można uzyskać aktu urodzenia. Karta martwego urodzenia nie może zostać sporządzona gdy płeć nie zostanie ustalona (art. 54 ust 3 ustawy - Prawo o aktach stanu cywilnego). W przypadku, gdy martwe urodzenie nastąpiło we wczesnym etapie ciąży, ustalenie płci może być niemożliwe bez przeprowadzenia badania genetycznego. Koszt takiego badania nie jest jednak pokrywany ze środków publicznych – musi zostać pokryty przez rodziców dziecka. Autor petycji wskazał także, że aktualne przepisy powodują nierówne traktowanie rodziców, którym urodziło się martwe dziecko. Są oni dzieleni na dwie grupy - tych, których dziecko urodziło się z możliwą do ustalenia płcią, oraz tych, których dziecko urodziło się z niemożliwą do ustalenia płcią (bez sfinansowanego przez rodziców badania genetycznego).

Komisja do Spraw Petycji uznała zasadność przedstawionych argumentów. Równocześnie Komisja uznała, że projektowane zmiany ustawowe powinny mieć charakter systemowy, a więc nie ograniczać się wyłącznie do kwestii zasiłku pogrzebowego i urlopu macierzyńskiego.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

W aktualnym stanie prawnym, w przypadku urodzenia martwego dziecka, którego płeć jest ustalona, podmiot wykonujący działalność leczniczą sporządza

kartę martwego urodzenia i przekazuje ją kierownikowi urzędu stanu cywilnego. Na tej podstawie kierownik urzędu stanu cywilnego sporządza akt urodzenia dziecka z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe, nie sporządza natomiast aktu zgonu. W takiej sytuacji na wniosek osoby uprawnionej do pochówku (określonej w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych) lekarz lub inna osoba uprawniona sporządza kartę zgonu, która jest dla zarządu cmentarza wystarczającym dokumentem do pochowania dziecka martwo urodzonego – nie jest wymagana bowiem na takiej karcie adnotacja urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.

W przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie płci dziecka – karty martwego urodzenia nie przekazuje się do urzędu stanu cywilnego co w praktyce oznacza, że taka karta nie jest sporządzana – chociaż przepis ustawy stanowi jedynie o tym, że takiej karty nie przekazuje się. Podobnie jak w przypadku martwego urodzenia dziecka z ustaloną płcią, na wniosek osoby uprawnionej do pochówku lekarz lub inna osoba uprawniona sporządza kartę zgonu. Taka karta z oczywistych względów nie zawiera jednak wszystkich danych (brak jest informacji o płci dziecka a w konsekwencji także związanego z płcią imienia). Także w tej sytuacji taka karta zgonu jest dla zarządu cmentarza wystarczającym dokumentem do pochowania dziecka martwo urodzonego – nie jest wymagana bowiem na takiej karcie adnotacja urzędu stanu cywilnego o zarejestrowaniu zgonu.

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W przypadku dziecka martwo urodzonego, którego płeć jest ustalona, projektowana ustawa upraszcza dotychczasowe zasady wydawania dokumentów, zmniejszając także ilość dokumentów którymi będą musieli się posługiwać rodzice lub inni bliscy aby dokonać pochówku dziecka. Pochówek będzie możliwy na podstawie okazanego administracji cmentarza odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka, które urodziło się martwe. W praktyce rodzice uzyskają więc niezbędną dokumentację w jednym miejscu – urzędzie stanu cywilnego, nie będzie potrzeby uzyskiwania tak jak dotychczas kolejnego dokumentu tj. karty zgonu w podmiocie prowadzącym działalność leczniczą (np. szpitalu). Odpis tego aktu urodzenia dziecka będzie też dla rodziców podstawą m.in. do uzyskania urlopu macierzyńskiego, zasiłku pogrzebowego czy świadczeń z ubezpieczeń komercyjnych.

W przypadku dziecka martwo urodzonego, którego płeć nie jest ustalona, podmiot wykonujący działalność leczniczą będzie zobowiązany do wydania karty

martwego urodzenia bez ustalonej płci rodzicom dziecka albo innej osobie, która na podstawie przepisów ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych jest uprawniona do pochowania. Karta będzie sporządzana w formie papierowej, w dwóch egzemplarzach. Jeden z tych egzemplarzy, będący urzędowym poświadczeniem martwego urodzenia dziecka pozostanie w rękach rodziców dziecka a drugi umożliwi pochówek – to właśnie ta karta będzie dla zarządu cmentarza podstawą do pochowania dziecka martwo urodzonego bez ustalonej płci.

Projektowane przepisy zapewniają wszystkim rodzicom, w przypadku martwego urodzenia, możliwość uzyskania dokumentu (mającego ustawowe umocowanie), który może stanowić poświadczenie urodzenia martwego dziecka – także w przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie płci bez przeprowadzania badań genetycznych. W tym zakresie projektowana ustawa wypełnia istniejącą lukę prawną, na którą wskazał autor petycji. Ponadto ustawa upraszcza procedury dla osób które chcą pochować dziecko martwo urodzone.

Projektowana ustawa zawiera także dwa ważne przepisy przejściowe, dotyczące martwych urodzeń przed wejściem w życie niniejszej ustawy. Pierwszy z nich umożliwia sporządzenie i wydawanie karty martwego urodzenia bez ustalonej płci, jeżeli martwe urodzenie nastąpiło w okresie 2 miesięcy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy a wniosek o wydanie tej karty został złożony w terminie 3 miesięcy od dnia tego urodzenia. Pozwala to przede wszystkim na zorganizowanie pochówku takich dzieci w oparciu o jednoznacznie określone przepisy. Pochówek dzieci martwo urodzonych przed dniem 1 stycznia 2018 r. będzie mógł nastąpić na podstawie dotychczasowych przepisów, jeżeli karta zgonu została sporządzona przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a więc przed końcem 2017r.

4. Skutki projektowanej ustawy

Zasadniczym skutkiem prawnym jest eliminacja istniejącej luki prawnej. Rodzice dzieci martwo urodzonych bez ustalonej płci otrzymają możliwość prostego i udowodnienia tego faktu – co pozwoli im na uzyskiwanie świadczeń bez uciążliwych, czasochłonnych a niekiedy nawet sądowych postępowań – szczególnie jeśli nastąpią zmiany rozporządzeń wydawanych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. W przypadku rodziców dzieci martwo urodzonych, których płeć została ustalona ustawa upraszcza procedury i dokumentację, która jest

niezbędna do pochówku takiego dziecka. Tak więc niewątpliwym skutkiem społecznym projektowanej ustawy będzie wzrost zaufania obywateli do Państwa.

Projektowana ustawa nie wywołuje istotnych skutków gospodarczych ani skutków dla finansów publicznych.

5. Założenia podstawnych aktów wykonawczych

Projektowana ustawa przewiduje wydanie jednego aktu wykonawczego. Zgodnie z proponowanym do dodania art. 11 ust. 5ac ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty martwego urodzenia bez ustalonej płci. Wydanie tego aktu nie będzie stanowiło problemu gdyż wzór tej karty będzie zbliżony do stosowanego już wzoru karty martwego urodzenia (tj. karty wydawanej w sytuacji, gdy płeć dziecka jest ustalona).

Po uchwaleniu projektowanej ustawy zasadnym będzie dokonanie zmiany dwóch rozporządzeń przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Obecnie, zgodnie z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków (Dz. U. poz. 2205 z późn. zm.), warunkiem wypłaty zasiłku macierzyńskiego, w przypadku urodzenia martwego dziecka, jest m.in. przedstawienie odpisu skróconego aktu urodzenia dziecka. Zasadnym będzie określenie w tym przepisie, że w przypadku urodzenia martwego dziecka bez ustalonej płci dokumentem niezbędnym do wypłaty zasiłku macierzyńskiego jest karta martwego urodzenia bez ustalonej płci.

Z § 16 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 nr 237, poz. 1412) wynika, że osoba uprawniona (osoba która pokryła koszty pogrzebu) do wniosku o zasiłek pogrzebowy powinna dołączyć odpis skrócony aktu urodzenia dziecka martwo urodzonego, którego płeć została ustalona. Zasadnym będzie określenie w tym przepisie, że w przypadku urodzenia martwego dziecka bez ustalonej płci dokumentem niezbędnym do wypłaty zasiłku pogrzebowego jest karta martwego urodzenia bez ustalonej płci.

6. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 9 listopada 2017 r.

BAS-WAPM-2225/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Raniewicz)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę art. 8 i 11 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2017 r. poz. 912) oraz art. 54 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2064). Proponowana zmiana porządkuje zasady wydawania przez urzędy stanu cywilnego i podmioty lecznicze dokumentów dotyczących martwo urodzonych dzieci, zarówno w przypadkach dziecka martwo urodzonego, którego płeć jest ustalona, jak i dziecka martwo urodzonego bez ustalonej płci. Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. Projekt zawiera przepisy przejściowe.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Kwestia będąca przedmiotem projektu ustawy nie jest regulowana prawem Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa UE.

Warszawa, 9 listopada 2017 r.

BAS-WAPM-2226/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Raniewicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje zmianę art. 8 i 11 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2017 r. poz. 912) oraz art. 54 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2064). Proponowana zmiana porządkuje zasady wydawania przez urzędy stanu cywilnego i podmioty lecznicze dokumentów dotyczących martwo urodzonych dzieci, zarówno w przypadkach dziecka martwo urodzonego, którego płeć jest ustalona, jak i dziecka martwo urodzonego bez ustalonej płci.

Przedmiot projektu ustawy nie objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego **nie jest projektem ustawy wykonującej** prawo Unii Europejskiej.

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Włodzisław Arndt